

Tarkkakorvaisimmat YP:n lukijat ovat huomanneet, että kakosnumeron yhteydessä netissä lanseerattiin ”YP-radio”. Toimittaja **Salla Valtarin** tekemisissä radiojutuissa referoidaan eritoten lehden tutkimusartikkeleja ja jututetaan niiden tekijöitä. Kakkosnumeron tekijöistä haastateltiin **Teemu Turusta** ja **Jussi Tervolaa**, ja kolmosnumeron tutkijakirjoittajista eetteriin on päässyt ainakin **Ilari Ilmakunnas**. Tähän mennessä pisin nettiradion ohjelmapätkä on Valtarin rauhallinen mutta painokas keskustelu sosiaalipoliittikan emeritusprofessori **Jorma Sipilän** kanssa.

Lukeminen kannattaa aina, mutta nyt kannattaa myös kuunteleminen! YP-radio löytyy osoitteesta www.thl.fi/yp.

Tunne historia, tunne julkisjohtaminen. Kulttuurivihkojen (2/2015) juttu ”Pieni kriisi piristää” esittelee historioitsija **Ville Yliaskan** tuoretta väitöskirjaa Tehokkuuden toiveuni. Uuden julkisjohtamisen historia Suomessa 1970-luvulta 1990-luvulle (Into Kustannus, 2014):

”New Public Management on 1990-luvulla kehitetty käsite, joka pitää sisällään kilpailuttamisen, julkisen sektorin tulos- ja laatujohtamisen ja uudet bud-

jettimallit. Julkisen sektorin täytyy toimia mahdollisimman paljon yksityisen sektorin tavoin, simuloida markkinoita ja keskittyä tuloksiin.

Yliaskan tutkimuksen lähtökohtana on vuonna 2010 ilmestynyt metatutkimus, jossa yritettiin selvittää, onko taloudellinen tehokkuus todella parantunut uudistusten myötä. Vastaus: ei 500 tutkimuksen avulla saatu. (...)

1970-luvulla hallinnoksi käsitettiin koko julkinen sektori, myös esimerkiksi terveydenhuolto ja koulutus. Byrokratian vastainen puhe oli voimakasta. ’Uusvasemmiston ja uusoikeiston retoriikka oli tuolloin hyvin samankaltaista, myös 60-lukulainen uusvasemmisto kritisoi valtiota’, huomauttaa Yliaska.

Valtiovarainministeriön (VM) budjettiosaston tavoitteena oli jo 1970–1980-luvun taitteessa saada budjettivaltaa omiin käsiinsä. ’Valtionosuuksien muutos saatiin vietyä läpi vasta 1990-luvun alun laman aikana. Tavallaan kilpailuttaminen ja tulosjohtaminen olivat vain kunnille heitetty pelastusrengas.’ (...)

Kymmenet työryhmät toistensa perään ovat taistelleet hyvinvointivaltion käsitteistä ja mittareista 1970-luvulta saakka. ’Julkiseen sektoriin liittyä niin paljon poliittisia intohimoja, että puolesta–vastaan-argumentointi käydään omissa piireissä. Asenteet vaikuttavat, eikä keskustelu kohtaa’, selittää Yliaska. (...)

’Muodonmuutokset ovat tahtuneet demokraattisessa prosessissa, ja kompromissit ovat estäneet radikaaleimpien uudistusten toteuttamisen. Voidaan kuitenkin sanoa, että demokraattis-

ta liikkumatilaa on näiden vuosikymmenten aikana vähennetty. VM on kiristänyt otettaan julkisista varoista. Aikaisemmin ajateltiin, että kun on demokraattisesti päätetty tehdä esimerkiksi sosiaalipoliittinen uudistus, taataan kunnille samalla rahoitus. Nykyisin eduskunta tekee edelleen uudistuksia, mutta ei voi samalla tapaan taata rahoitusta.’

’Kriisiaikana julkisesta sektorista aina kamppaillaan. Valtiovarainministeriössä todettiin 1990-luvun laman aikana, että ’Pieni kriisi silloin tällöin tekee hallinnon kehittämislle vähän terää’”.

Tamperelaisen feministitutkija Saara Särman miespaneelit olivat toukokuun verkkoilmiö maailmalla. Särman blogi ”Congrats, you have an all male panel!” kerää kuvia keskustelutilaisuuksista ja työryhmistä, joissa kaikki asiantuntijat ovat miehiä. Kokoustavien miesten keskellä näyttää hyväksymisen merkiksi peukaloa **David Hasselhoff**. Se on Särman ainoa lisäkommentti kuviin. Särma on löytänyt kymmeniä esimerkkejä Suomesta ja muualta maailmasta. Hauskoja kuvat ovat siksi, että sataprosenttisesti miehistä kootut ryhmät keskustelevat esimerkiksi sellaisista asioista, kuten naisten asemasta tai perheistä. Särma haluaa huumorin keinoin tuoda esille sitä, miten naiset yhä sivuutetaan asiantuntijoina. Blogista ovat maailmalla tehneet juttuja muun muassa *Huffington Post*, *Telegraph*, *Time*, *Business Insider* ja *Cosmopolitan*.

”Palaa se käpy näköjään professorillakin”, totesi kommentaattori sosiaalisessa mediassa. Professorikunta nimittäin suivaantui pahemman kerran hallitusneuvottelija **Alexander Stubb**in vitsikkääksi tarkoitettusta heitosta hallitusohjelman infotilaisuudessa:

”Valtiovarainministerin tehtävät aloittava Alexander Stubb (kok) kommentoi keskiviikon tiedotustilaisuudessa kolmatta lukukautta: ’Jos aikoinaan professorilla oli kolme syytä olla professori – kesä-, heinä- ja elokuu – niin jatkossa näin ei enää ole’.

- Tämä oli aika käsittämätön, professorikuntaa loukkaava heitto. Professorien vuotuinen työaika on satoja tunteja pidempi kuin työntekijöillä yleensä. Kesä on ollut professorille ja useille muille yliopistotutkijoille ainoa ajankohta keskittyä tutkimukseen. Opiskelijoilla on jo nyt mahdollisuuksia opiskella ympäri vuoden, jos niin haluavat. Tämä onkin viime aikoina yleistynyt. Sen sijaan professorin työssä tutkimukseen jäävä aika on koko ajan muutenkin pienentynyt, toteaa Professoriliiton puheenjohtaja Kaarle Hämeri.” (Tieteentekijöiden liiton tiedote 27.5.2015)

Myöhemmin **Hämeri** kertoi (IS 28.5.) Stubbⁱⁿ soittaneen hänelle henkilökohtaisesti ja pyytäneen anteeksi kommenttiaan:

”Stubb soitti minulle ja keskustelimme aiheesta. Hän viittaa lausunnossaan amerikkalaiseen kulttuuriin, jossa professorilla ei ole vuosipalkkaa, vaan he joutuvat hankkimaan kesän palkkansa erilaisilla projekteilla. Siinä kulttuurissa lausahdus voi tuntua luontevalta, professori-

na Helsingin yliopistossa toimiva Hämeri kertoo.

Stubb on itse suorittanut yliopisto-opintonsa Yhdysvalloissa. Hän pahoitteli lausuntoaan puhelimesta. – Hän sanoi, että se oli huonoa tilanteen aistimista ja huono läppä.”

Kirjallisuuslehti Parnasson numerossa 2/2015 kriitikko **Kaisa Neimala** tarttuu vähän puhutuun, mutta lapsia alati käkättävään aiheeseen – räkään ja kakkaan lastenkirjojen sisällöissä:

”Ennen vanhaan Peppi Pitkätossu huvitti lukijoita nukku-
malla jalat tyynyllä, heittämällä sirkuksen Väkevän Adolfin hilirimsis ja huitrumsis mattoon ja osoittamalla aikuiskäytöksen naurettavaksi. Mattoon painettu Adolf ei pieraissut.

Peppi Pitkätossu on niiden vuosikymmenten kirjoja, jolloin pyllyt ja pierut puuttuivat lastenkirjojen huvituskeinoista, oli teos muuten miten anarkistinen tahansa. Niiden täytyy tällaista huumorimateriaalia lisätä, kun niistä tehdään nyky-yleisöä houkuttelevaa hauskaa taidetta. Kirjoituksiin on hankala lisätä haisuja ja paukkuja, mutta teatteriesityksissä näyttää kakka-, pepu- ja pieruvitsikkyydellä olevan paikkansa.”

Neimala käy läpi joukon esimerkkejä lasten- ja nuortenkirjoista, joissa tätä ainesta on hyödynnetty. Yhtenä esimerkkinä esiin nostetaan **Juhani Känkäsen** lastenkirja Hyvää huomenta, Apo Apponen!. YP:n Suppea luonto -kolumnissaan Känkänen on toistaiseksi jättänyt vastaavat tehokeinot käyttämättä.

Lehden viimeistelyvaiheessa YP:n toimituksen pitää aika ajoin konsultoida Kielitoimistoa eli Kotimaisten kielten keskuksen kielenhuolto-osastoa, joka antaa ohjeita ja neuvoja kielenkäyttöön liittyvissä kysymyksissä. Yleensä tarvittavat neuvot löytyvät verkosta, mutta joskus on tarpeen asioida myös puhelimitse – ja silloin kannattaa Kielitoimiston oman suosituksen mukaisesti harkita, miten aloittaa puhelu:

”Kielitoimiston neuvontapuhelimesta kysyttiin äskettäin mielipidettä siitä, voiko yleisönpalvelutehtävässä oleva (nuori) käyttää tervehdyssanaa ’Moi!’. Pohdittiin, mikä on sanan tyyli-sävy, voiko sillä tervehtiä minkä ikäisiä ja missä arvoasemassa tahansa olevia. Kysymyksestä heijastui jonkinasteinen sukupolvien välinen kuilu. (...)

Moi-tervehdyksen käyttökelpoisuudesta tulimme siihen tulokseen, että kannattaa käyttää tilanteen ja tyylin mukaisia tervehdyssanoja. Etenkään vanhempi väki ei ole vielä tottunut ’moikkailemaan’.”

(**Taru Kolehmainen** Kotuksen Kuukauden kielijutussa, maaliskuu 2007)

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskuntapolitiikka@thl.fi.